

ב"ה ר"ח סיוון ה'תשע"ב

חג השבועות: שורשים ופירות

חג השבועות כפי שמתואר בתורה טומן בחובו סוד. לחג הפסח – המצות, כמו גם לחג הסוכות וליום הכפורים ניתן בתורה נימוק ברור לסיבת החגיגות [גם 'ראש השנה' מצוי בתחום התעלומה]. אולם לחג השבועות לא ניתן טעם. אמנם בספר שמות יש רמזים:

שמות כג

(יד) 'שֶׁלֶשׁ רִגְלִים תִּחַג לִי בַשָּׁנָה: (טו) אֵת חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֵר שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מִצּוֹת כַּאֲשֶׁר צִוִּיתְךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאָבִיב כִּי בּוֹ יֵצְאֶת מִמִּצְרַיִם וְלֹא יִרְאוּ פְנֵי רִיקָם: (טז) וְחַג הַקִּצִּיר בְּכוּרֵי מַעֲשֵׂיֶיךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע בַּשָּׂדֶה נְחֵג הָאֶסֶף בְּצֵאת הַשָּׁנָה בְּאֶסְפְּךָ אֵת מַעֲשֵׂיֶיךָ מִן הַשָּׂדֶה: שמות לד

(כב) וְחַג שִׁבְעַת תַּעֲשֶׂה לְךָ בְּכוּרֵי קִצִּיר תִּשִּׂים וְנַחַג הָאֶסֶף תִּקּוּפַת הַשָּׁנָה:

גם בספר דברים יש דברים שראוי לענות בהם:

דברים טז

(ט) שִׁבְעָה שָׁבָעֹת תִּסְפֹּר לְךָ מִהַחֵל חֶרְמֵשׁ בְּקִמָּה תַחֲלֵל לְסֹפֵר שִׁבְעָה שָׁבָעוֹת: (י) וַעֲשִׂיתָ חַג שִׁבְעוֹת לֵיד וְלֹא-הָיִךְ מִסַּת נִדְבַת יְדֶיךָ אֲשֶׁר תִּתֵּן כַּאֲשֶׁר יִבְרַכְךָ יְיָ וְלֹא-הָיִךְ: (יא) וְשִׁמַּחְתָּ לְפָנֵי יְיָ וְלֹא-הָיִךְ אִתָּהּ וּבִגְדֶיךָ וּבִתְּךָ וּבְעִבְדְּךָ וּבְאִמְתְּךָ וְהַלְוֵי אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרֶיךָ וְהַגֵּר וְהַיְתוּם וְהָאֵלֱמֵנָה אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְיָ וְלֹא-הָיִךְ לְשַׂפְּנוֹ שְׂמוֹ שֵׁם: (יב) וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּמִצְרַיִם וְשִׁמַּרְתָּ וַעֲשִׂיתָ אֵת הַחֻקִּים הָאֵלֶּה:

אך הפרשה העיקרית המעידה על המסתוריות מצויה בספר ויקרא. נסו לשכוח מה שקראתם עד כה וקראו קריאה נטולת משקעים את הפרשה הבאה:

ויקרא כג

(טו) וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמִּחְרַת הַשַּׁבָּת מִיּוֹם הַבִּיאָכֶם אֵת עֹמֶר הַתְּנוּפָה שִׁבְעַת שָׁבָתוֹת תְּמַיַּמֹּת תִּהְיֶינָה: (טז) עַד מִמִּחְרַת הַשַּׁבָּת הַשְּׁבִיעִית תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה לֵיד וְיָד: (יז) מִמּוֹשֵׁב תִּיָּשֶׁב תִּיָּשֶׁב תְּבִיאוּ לֶחֶם תְּנוּפָה שְׁתִּים שְׁנַיִם עֶשְׂרִים גִּיִם סֹלֶת תִּהְיֶינָה חֲמֵץ תִּאֲפִינָה בְּפוּרִים לֵיד וְיָד: (יח) וְהִקְרַבְתֶּם עַל הַלֶּחֶם שִׁבְעַת כִּבְשִׂים תְּמִימִם בְּנֵי שָׁנָה וּפֶרֶן בֶּן בָּקָר אֶחָד וְאֵילִם שְׁנַיִם יִהְיוּ עִלָּה לֵיד וְיָד וּמִנְחָתָם וְנִסְפִיָּהֶם אִשָּׁה רִיחַ נִיחֹחַ לֵיד וְיָד: (יט) וַעֲשִׂיתֶם שְׁעִיר עֲזִים אֶחָד לְחַטָּאת וּשְׁנַיִם כִּבְשִׂים בְּנֵי שָׁנָה לְזִבְחַ שְׁלָמִים: (כ) וְהִנִּיחַ הַכֹּהֵן אֶת־עַל הַלֶּחֶם הַבִּכּוּרִים תְּנוּפָה לְפָנֵי יְיָ וְיָד עַל שְׁנַיִם כִּבְשִׂים קֹדֶשׁ יִהְיוּ לֵיד לַכֹּהֵן: (כא) וּקְרַאתֶם בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֵבֶדָה לֹא תַעֲשׂוּ חֻקַּת עוֹלָם בְּכָל מוֹשֵׁב תִּיָּשֶׁב לְדֹר וָדֹר תִּיָּשֶׁב: (כב) וּבִקְצֹרְכֶם אֵת קִצִּיר אֲרָצְכֶם לֹא תִכְלֶה פֶּתַח שַׂדְּךָ בְּקִצְרְךָ וְלֶקֶט קִצִּירְךָ לֹא תִלְקַט לְעֵנִי וְלִגֵּר תַעֲזוֹב אֶת־עַנְיֵי יְיָ וְלֹא-הָיִךְ:

בפרשיה זו יש להשיב תשובה ל-6 שאלות:

1. מהי הספירה (פס' טו-טז)? מה סופרים ולמה?
  2. מדוע לחג (מקרא קדש – פס' כא) המוזכר בפסוקים אלו אין תאריך?
  3. למה חוגגים חג זה?
  4. מדוע לחג (מקרא קדש – פס' כא) המוזכר בפסוקים אלו אין שם? איזה שם תתנו לו?
  5. מה עושות מתנות עניים (פס' כב) בפרשת החגים?
  6. 'וקראתם בעצם היום הזה' (פס' כא) – מה קוראים?
- להרחבת הדעת ומצע התשובות ניתן עתה להשתמש גם במידע הקודם וגם בפסוקים ויקרא כה ח-ג.
אם אתם נזכרים ברעיונות שלמדנו בבית המדרש בעבר. סימן שיש לכם זכרון טוב. אבל על בסיס מצע זה מתחיל המסע החשוב באמת.

*****

לאור לימודינו בתורה ניתן להציע גשר איתן המחבר את החג למגילת רות אותה נהוג לקרוא בשבועות. הצביעו על קו הרצף.
עלעלו במגילת רות ונסו להעלות את קווי התימה המרכזיים של המגילה. במה היא עוסקת? מהו התוואי בו מונעים גלגלי העלילה? מה מניע את הגיבורים? מה חשוב להם בעולמם? מה מבקש מחבר המגילה לומר באלו התחומים?
ההכוונה מדויקת יותר אני מציע להתבונן בפסוקים אלו:

פרק א פס' א-יג

פרק ב פסוקים ב- יד

פרק ג

פרק ד פס' יא-יז

לא חייבים לקרוא את כל הפסוקים אלא לקבל את הרושם הכללי מתוך אחיזה בחלק מן הפרטים.
סוגיה אחת ראויה לליבון. רות נחשבת כגיורת האולטימטיבית. שימו לב לפסוקים שנתפשים במהלך הדורות כמייצגים את תהליך הגיור:

פרק א

(טז) וַתֹּאמֶר רות אֶל תַּפְגַּעִי בִי לְעֲזֹבְךָ לְשׂוֹב מֵאֲחֵרְיֶיךָ כִּי אֶל אֲשֶׁר תִּלְכִי אֲלֶיךָ וּבְאֲשֶׁר תִּלְיִנִי אֵלַיִן עִמָּךְ עִמִּי וְאֶל-הַיְיָ אֱלֹהֵי הַיְיָ: (יז) בְּאֲשֶׁר תִּמְוָתִי אָמוֹת נָשִׁים אֲקַבֵּר כִּי הַיְיָ יַעֲשֶׂה יָדָי לִי וְכִי הַיְיָ יִסֵּף כִּי הִמְנֶת פְּרִיד בְּיַמִּי וּבְיַמֶּיךָ:

מהו המניע של רות להצטרף לעם ישראל? האם זהו מניע כשר? ראו את דברי התלמוד

יבמות כד ב

אחד איש שנתגייר לשום אשה ואחד אשה שנתגיירה לשום איש
וכן מי שנתגייר לשום שולחן מלכים לשום עבדי שלמה **אינן גרים** דברי ר' נחמיה
שהיה רבי נחמיה אומר אחד גירי אריות ואחד גירי חלומות ואחד גירי מרדכי ואסתר אינן גרים עד
שיתגיירו בזמן הזה בזמן הזה ס"ד אלא אימא כבזמן הזה... תנו רבנן אין מקבלין גרים לימות המשיח
כיוצא בו לא קבלו גרים לא בימי דוד ולא בימי שלמה א"ר אליעזר מאי קרא הן גור יגור אפס מאותי. מי
גר אתך? עליך יפול! אבל אידך לא:
רש"י: הן גור - הבא להתגייר יגור אפס מאותי בעוד שאין אני עמכם יתגייר דהיינו בזמן הזה: מי גר אתך
עליך יפול - מי גר אתך בעניותך כאשר אמרת: עליך יפול - לעוה"ב יפול ינוח כמו על פני כל אחיו נפל
(בראשית כה) יפול מצדך אלף (תהלים צא):

לחידוד השאלה ולפתח לתשובה שימו לב לספור התלמודי הבא:

מנחות מד א

מעשה באדם אחד שהיה זהיר במצות ציצית שמע שיש זונה בכרכי הים שנוטלת ד' מאות זהובים בשכרה שיגר לה ארבע מאות זהובים וקבע לה זמן כשהגיע זמנו בא וישב על הפתח נכנסה שפחתה ואמרה לה אותו אדם ששיגר לך ד' מאות זהובים בא וישב על הפתח אמרה היא יכנס נכנס הציעה לו ז' מטות שש של כסף ואחת של זהב ובין כל אחת ואחת סולם של כסף ועליונה של זהב עלתה וישבה על גבי עליונה כשהיא ערומה ואף הוא עלה לישב ערום כנגדה באו ד' ציציותיו וטפחו לו על פניו נשמט וישב לו על גבי קרקע ואף היא נשמטה וישבה על גבי קרקע אמרה לו גפה של רומי שאיני מניחתך עד שתאמר לי מה מום ראית בי אמר לה העבודה שלא ראיתי אשה יפה כמותך אלא מצוה אחת ציונו ה' אלהינו וציצית שמה וכתוב בה אני ה' אלהיכם שתי פעמים אני הוא שעתיד ליפרע ואני הוא שעתיד לשלם שכר עכשיו נדמו עלי כד' עדים אמרה לו איני מניחך עד שתאמר לי מה שמך ומה שם עירך ומה שם רבך ומה שם מדרשך שאתה למד בו תורה כתב ונתן בידה עמדה וחילקה כל נכסיה שליש למלכות ושליש לעניים ושליש נטלה בידה חוץ מאותן מצעות ובאת לבית מדרשו של ר' חייא אמרה לו רבי צוה עלי ויעשוני גיורת אמר לה בתי שמא עיניך נתת באחד מן התלמידים הוציאה כתב מידה ונתנה לו אמר לה לכי זכי במקחך אותן מצעות שהציעה לו באיסור הציעה לו בהיתר זה מתן שכרו בעה"ז ולעה"ב איני יודע כמה...

שאלת השאלות: האם אותה אשה מקובלת לגיור? שימו לב לשאלתו של רבי חייא. מה חשב בשאלתו ומדוע קיבל אותה לבסוף? מהי המשמעות הדתית של בירור זה? ושאלה לסיום.

כאשר בעז מתעורר בגרן (פרק ג) ותוהה מי נמצא לצידו משיבה רות לשאלתו בנוסח הבא:

(ט) וַיֹּאמֶר מִי אַתְּ וַתֹּאמֶר אֲנִי כִּי רוּת אֶמְתָּךְ וּפְרִשְׁתְּ כְּנָפֶךָ עַל אֶמְתְּךָ כִּי אֵל אֶתָּה:

מדוע לדעתכם היא משתמשת דווקא בניסוח זה?